

SVT:s vd lovar mer text

Vid ett seminarium med handikapprörelsen i oktober lovade SVT:s vd Eva Hamilton att det ska bli fler textade svenska program. Från 1 januari nästa år ska det till exempel gå att välja text på alla programmen på SVT Play. Nu är det bara nyhetsprogrammen som är textade där. Godmorgon Sverige ska också börja direkttextas.

SVT jobbar vidare med att försöka hitta en lösning för de regionala nyheterna. Frågan är prioriterad, enligt Hamilton.

I dagsläget är det bara 50 procent av programmen som textas. Andelen har sjunkit eftersom fler kanaler har tillkommit. Nu räknas Barnkanalen, SVT24 och Kunskapskanalen med i det totala programutbudet.

Filmfest för elfte gången

26-27 november är det dags för den årliga Dövfilmfestivalen på bio Zita i Stockholm. Festivalen, som ordnas för elfte gången, brukar locka besökare från hela landet. Filmerna har som gemensam nämnare att de på något vis tar upp hörselskador och dövhet.

Fredagkvällen inleds med action ur Bostons undre värld i "Connected" (svensk titel: Lurad). Åldersgränsen är 15 år, med undantag av ett block med kortfilmer av och med elever på dövskolor i Sverige och utomlands.

Biljetterna släpps 15 november. På www.dovfilmfestival.nu finns hela programmet. Stockholm Film Festival äger rum nästan samtidigt, 17-28 november.

Hörselskadad tävlar i Dansbandskampen

Han är känd inom HRF för sina bejublade framträdanden vid kongresserna 2004 och 2008. Då sjöng han låtar av bland annat Elvis, Tom Jones och Frank Sinatra.

Nu tävlar hörselskadade Thomas Lindberg med Wizex i SVT:s Dansbandskampen.

Thomas, som porträtterades i Auris 5/99, är öppen med sin hörselskada. – Utan hörapparaten hör jag inte mycket, berättar han i Aftonbladet.

Han har tolkat Lill Babs-show, Ladies Night, Pridefestivalen och Kronprinsessbröllopet, men det var med årets Melodifestival som teckenspråksartisten Tommy Fransson fick sitt genombrott.

TEXT: ULRIKA NILSSON FOTO: MICHAEL MELANSON

Schlager, show & tecken

Tommy gör musiken tillgänglig

MEG MOBILEN I ETT FAST GREPP i ena handen och en kostympåse i den andra går Tommy Fransson med raska steg utmed Götgatan på Södermalm i Stockholm. Han skyndar in på Boulevard-teatern och hälsar bekant på personalen bakom disken innan han försvinner ner för trappan till artistlogen.

Klockan är tre och han har varit i gång sedan tidigt på morgonen. Klockan nio började undervisningen på tolkutbildningen på Södertörns folkhögskola, där han jobbar heltid som lärare. Nu är det dags för nästa jobb, att tolka musikalen Freuds cigarr med Jonas Nerbe och orkester. Tommy har dessutom ett tredje jobb; han är vd i företaget Neriketolkarna i Örebro. Det blir ofta långa arbetsdagar, men han klagar inte.

Få utövare

– Jag får så mycket uppskattning av människor som annars aldrig hade kunnat uppleva musik och sång att det är värt det hårda jobbet, säger Tommy.

Följande kväll ska han på Ladies Night på Globen. Tommy ska liksom i fjol tolka showen när den kommer till Örebro och behöver se den på scen innan han börjar plugga in låtarna och replikerna.

Teckenspråksartist är ett ganska nytt begrepp och det finns endast ett fåtal

utövare i landet. Även internationellt är det ovanligt.

Skillnaden mellan vanlig tolkning och artisttolkning är att den senare inte görs ordagrant, utan teckenspråket anpassas efter musiken och innehållet. Det kan jämföras med när en engelsk låt översätts till svenska – det blir inte exakt, utan orden måste passa i melodin.

När det gäller teckenspråk har rörelse och rytm också stor betydelse för att publiken som inte hör ska få en uppfatt-

Rutinerad. Tommy Fransson har jobbat med många av Sveriges mest kända artister.

Inlevelse. Musikalen Freuds cigarr med Jonas Nerbe (längst fram) blir tillgänglig för hörselskadade och döva tack vare teckenspråks-tolken Tommy Fransson.

ning om musiken. Konstnärens uttryck får inte gå förlorat, förklarar Tommy.

Hur lång tid det tar att översätta en låt varierar. Ibland kan det ta två veckor innan han känner att den sitter, men ofta går det fortare. Engelska låtar framförs på svenskt teckenspråk.

Blev en succé

Tommy Franssons föräldrar är döva och han växte upp med teckenspråk. Han var inte gammal när han började uppträda inför publik på dövföreningens möten och suget efter agera på scen har bestått, liksom intresset för teckenspråk.

I slutet av 90-talet bildade han showgruppen The Signs tillsammans med tolkkollegan Helena Wästborn. De åker runt i landet och uppträder med egna shower på evenemang för döva och hörselskadade.

Det var tillsammans med Helena som han tolkade två av årets Melodifestival-tävlingar direkt på SVT:s webb.

Initiativet kom från Örebro teckenspråkiga kulturskola. SVT hakade på idén och resultatet blev en succé – sändningen

hade över 50 000 unika besökare.

Även människor som aldrig förut varit i kontakt med teckenspråk uttryckte sin uppskattning och en del tyckte till och med att det var mer underhållande än artisternas framträdanden.

– Det är roligt att vår tolkning gav låtarna ett mervärde även för hörande. Flera artister blev imponerade och tyckte att teckenspråket var häftigt.

Melodifestivalen var intensiv men Kronprinsessan Victorias bröllop blev en uthållighetsprövning, då Tommy och Helena jobbade från klockan 15.30 till midnatt.

Har en agent

Direkttolkningen av tv-program är ett steg framåt för tillgängligheten, men det finns fortfarande begränsningar. För att kunna se webbsändningarna behöver man ha en kraftfull dator och internet-uppkoppling, annars hackar bilden.

Tommy tycker att SVT i stället skulle kunna använda sina andra kanaler, till exempel SVT24 eller Kunskapskanalen, för att fler skulle få tillgång till sändningarna.

Uppmärksamheten har gjort att efterfrågan ökar och Tommy Fransson och Helena Wästborn har nu en agent som tar hand om bokningarna. Fler samarbeten med SVT är på gång.

– Det behövs fler teckenspråksartister, men man måste vara väldigt duktig i teckenspråk och så måste man ha talang för teater och musik. Döva skådespelare skulle också kunna tolka en del framträdanden, säger Tommy.

I framtiden hoppas han kunna utveckla konceptet – kanske för en internationell publik.

Släppte loss till rocklåt

Ett framträdande som han minns med särskild värme är när han stod på scen på Manillaskolans 200-årsjubileum i fjol. Med extra högtalare och kraftfull bas fick han den döva publiken att ryckas med i en hårdrocklåt.

– Det var en starkt upplevelse. När barnen kom fram efteråt och berättade vilken upplevelse de haft av musiken... Det var bland det häftigaste jag upplevt. ●